

Předmluva nakladatele

Název edice Základní kameny fantasy hovoří za vše. V této edici bych rád seznámil čtenáře s ranými díly, jež pomohly stvořit dnešní populární fantastiku. Každý fanoušek nejkrásnějšího knižního žánru (samozřejmě, že mám na mysli fantasy) by měl vědět, kteří autoři jej pomohli formovat. Fantasy má kořeny nepochybně až v dalekém starověku, neboť co jiného jsou Epos o Gilgamešovi, Homérova Odysseia či třeba indická Rámájana? Tak daleko ovšem chodit nebudeme. Edice má v plánu věnovat se autorům stojícím u vzniku dnešní klasické fantasy beletrie.

Když se řekne klasická fantasy, čtenáři se jistě vybaví dva nesmrtelní velikáni, tatíčky Conana a Pána prstenů. Právě Robert Ervin Howard (1906 – 1936) a John Ronald Reuel Tolkien (1892 – 1973) vytvořili jasně definovaný základ, z něž vyšli všichni ostatní. Howardova akční dobrodružná cesta podžánru sword & sorcery a Tolkienova poetická velkolepě vystavěná cesta epické fantasy, to jsou směry, po nichž dodnes kráčí autoři fantasy. Během jednoho století vznikly různé vedlejší cestičky, kudy se vydat, ale žádný z moderních podžánrů dle mého názoru nedosahuje krásy klasické fantasy. A jelikož každá cesta má počátek, i Howard a Tolkien museli z něčeho začít stavět. Kdo je tedy inspiroval v tvorbě vlastních fantastických světů?

Jedním z otců zakladatelů je nepochybně William Morris (1834 – 1896) a jeden z prvních fantasy románů je právě Příběh o Třpytivé rovině (The Story of the Glittering Plain, 1891). William Morris byl snad prvním autorem, který začal zasazovat příběhy do zcela vymyšlených světů založených ovšem na dobře známých středověkých principech a reáliích, čímž vlastně nepřímo stvořil klasickou fantasy. Právě Příběh o Třpytivé rovině je jakýmsi přechodem mezi historickým románem inspirovaným staroislandskými ságami a moderním fantasy příběhem, což ho předurčuje k tomu, abych ho zvolil jako první knihu v edici Základní kameny fantasy.

William Morris byl géniem své doby a dalo by se říct, že ve všem, co dělal, patřil mezi ty nejlepší. Je známý jako medievalista, spisovatel, básník, překladatel, grafický designér, textilní návrhář, architekt, typograf, malíř, ilustrátor a dědeček fantasy. Stihl toho opravdu hodně. Po celý život byl přesvědčeným socialistou a dalo by se říci, že velkým odpůrcem industrialismu. Jeho renesanční duše velmi tíhla k romantice středověku a prosazoval návrat skoro až k přírodnímu způsobu života, což je patrné ze všeho, co dělal. Proto je také některými považován za posledního renesančního člověka. Jako špičkový výtvarník navrhoval ty nejkrásnější vzory pro štuky, nábytek, textil, tapety, a barevné sklo, čímž významně ovlivnil výzdobu kostelů a domů počátku 20. století. Oživil tradiční metody ruční výroby a zpracování textilu a koberců. Ornamenty, které navrhoval, dodnes inspirují designéry v textilním průmyslu. Tuto výtvarnou schopnost dále rozvíjel jako návrhář písma a iluminací (v této knize jsem použil jak jeho ornamenty, tak ozdobné písmo při začátcích kapitol – vše ze speciálního vydání The Story of the Glittering Plain). William Morris založil roku 1891 slavné nakladatelství Kelmscott Press a v limitovaných edicích tiskl knihy pomocí ručních lisů na ručně dělaný papír vlastnoručně vyrobenou barvou, aby se co nejvíce přiblížil knihám z 15. století. Knihy od Kelmscott Press jsou považovány za mistrovská díla knižního průmyslu.

William Morris začal psát své vlastní romány poměrně pozdě (roku 1888). Do té doby překládal staroislandské ságy ze staré norštiny, též texty ze staroangličtiny, středověké romance ze staré

francouzštiny, ale třeba i antické eposy z řečtiny a latiny. Je tedy zjevné, co všechno jeho tvorbu ovlivnilo. A tím, že pracoval i na překladu Homérovy *Oddysseie*, se opět dostáváme k legendární starověké fantasy – kruh hledání počátků žánru se tak uzavírá.

Je až trestuhodné, že u nás nebyly fantasy romány Williama Morrisa doposud vydány. Českému čtenáři může být tento autor znám jen prostřednictvím své utopické socialistické vize *News from Nowhere* (1890) (MORRIS, William. *Novinky z Utopie čili Věk pokoje: několik kapitol z utopistického románu*. Praha: Družstevní práce, 1926). Snad právě kvůli socialistickému zaměření Williama Morrisa mnozí nakladatelé ignorují celé jeho dílo. Čeští nakladatelé si Morrisa nevšímají možná také pro stáří jeho děl, s čímž souvisí obava z toho, že čtenáři zhýčkaní moderními romány nepřijmou tak archaické dílo příliš dobře. William Morris zůstává českým fantasy nadšencům neznámý. To jsem se rozhodl napravit.

Český překlad Morrisovy archaické angličtiny byl skutečným oříškem, kterého se ujala Marta Holbová, a nutno říci, že se s ním poprala velmi dobře – včetně stylizace poezie založené na středověkých zpěvech. Coby redaktor českého vydání jsem se rozhodl zvolit jazyk, který sice obsahuje knižní archaismy a přibližuje se stylu originálu, zůstává však srozumitelný i současnému mladému čtenáři.

Příběh o *Třpytivé rovině* sice ani zdaleka nedosahuje Tolkienovy dokonalosti a málokterý čtenář si ho zařadí mezi nejoblíbenější romány, přesto by neměl chybět v knihovně žádného Tolkienova fanouška, neboť právě otec *Středozemě* se nechal poetikou tvorby Williama Morrisa velmi inspirovat. Přiznávám, že *Příběh o Třpytivé rovině* působí po více než sto letech zastarale, a nesplňuje tak náročná očekávání dnešního čtenáře, přesto však oplývá zvláštním kouzlem staroislandských ság a středověkých romancí. Právem se tento román často objevuje v různých žebříčcích nejlepších či nejvýznamnějších fantasy všech dob a nelze mu upřít jeho průkopnickou úlohu. Je třeba se zamyslet, jak přízračně musel působit na čtenáře konce 19. století. Vždyť snad právě díky kouzlu *Třpytivé roviny* se v hlavě jistého mladého čtenáře začaly rodit myšlenky, které ho přiměly začít blíže studovat anglosaské legendy a staré jazyky. V jeho mysli se pak zrodila *Středozem*, čímž vznikl nezdolný pilíř žánru, jemuž se později začalo říkat FANTASY.

Roman Koňářík

Kapitola 1: K rodu Ravenů dorazili tři podivní jezdci

Prastaré příběhy vypráví, že za dávných časů žil na *Pobřeží Útesů* mladý muž, jenž se jmenoval *Hallblith*. Pocházel ze starobylého rodu *Ravenů*. Byl spravedlivý, silný a v boji převelice zkušený. Dosud neměl žádného potomstva; miloval však ušlechtilou a krásnou dívku jménem *Hostage*. Náležela k rodu *Roseových*, jenž neměl proti sňatku s mladým *Ravenem* pražádných námitek. Dívka ho nemilovala o nic méně; rozhodlo se tedy, že svatební hostina se bude konat o letním slunovratu.

Jednoho dne počátkem jara, kdy dny jsou ještě krátké a noci dlouhé, seděl Hallblith před dveřmi velkého domu Ravenů a hobloval dřevěnou násadu pro své kopí. Náhle odkudsi zaslechl dusot koňských kopyt. Vzhlédl od díla a spatřil postavy na koních blížící se k domu. Když projeli branou až do dvora, vstal a vyšel jim vstříc, neboť v domě nebylo nikoho, kdo by je uvítal. Pohlédl na ně a viděl, že jsou dohromady tři, mají s sebou zbraně a přijeli na skvělých koních.

Hallblith usoudil, že není třeba se toho spolku bát: dva z nich byli staří a slabí, třetí zachmuřený, skleslý a vyčerpaný. Zdálo se, že jeli dlouho a velmi rychle, neboť jejich ostruhy zrudly krví a na koňských tělech se leskl pot.

Hallblith jezdce zdvořile pozdravil a řekl: „Vypadáte unaveně a zdá se, že před sebou máte ještě dlouhou cestu. Zastavte se u nás, přijměte jídlo a doušek vody a nakrmte své koně senem či ovsem. Musíte-li jet rychle dál, odjeďte až tehdy, když si řádně odpočínáte. Jestliže nespěcháte, zůstaňte zde na noc a vydejte se na cestu až zítra. Do té doby vše, co patří nám, náleží i vám, užívejte našeho pohostinství.“

Nejstarší z jezdců mu odpověděl vysokým pisklavým hlasem: „Mladý muži, děkujeme ti, ale jaro pokročilo, hodiny našich životů se krátí, proto se nemůžeme zastavit, dokud nedojedeme do země Třpytivé roviny. Pověz nám popravdě, objevili jsme ji? Pokud tomu tak je, nemeškejme již, odveď nás ke svému panovníkovi, jenž nám snad pomůže.“

Promluvil i druhý jezdec, který byl méně pokročilého věku: „Velice ti děkujeme, ale potřebujeme více než maso a vodu, abychom našli zemi Nehynoucích. Žel, čas nás tlačí.“

Třetí jezdec, smutný a žalostný, dodal: „Hledáme zemi, v níž lidé nemusejí počítat své dny. Mají jich tolik, že i ten, kdo již zapomněl, jak se smát, může znovu poznat štěstí a zapomenout na dny plné žalu.“

Poté všichni tři hlasitě a naléhavě vykřikli: „Je toto země, již tak hledáme? Je to ona?“

Hallblith se podivil, zasmál se a řekl: „Poutníci, pohleďte na pláň mezi horami a mořem a spatříte louky, na nichž se pod slunečnými paprsky třpytí jarní lilie. Ale nenazýváme tento kraj zemí Třpytivé roviny, říkáme mu Pobřeží Útesů. Zde lidé umírají, když přijde jejich hodina. Nevím, zda mají dost dní k tomu, aby zapomněli na svůj žal, neboť jsem mladý a ještě mě žádné utrpení nepotkalo. Ale jedno vím – naše životy jsou dost dlouhé na to, abychom vykonali skutky, které nikdy nezemřou.“

A co se panovníka týče, žádného takového neznám. My, zdejší obyvatelé, se nazýváme synové Ravenů a žijeme v dobrém společenství s našimi ženami, jež jsme si vzali, s matkami, jež nás porodily, a sestrami, které nám slouží. Opět vás zvů, sesedněte z koní, jezte, pijte, veselte se a odjeďte, až budete chtít pokračovat v hledání své vytoužené země.“

Jezdci na něj zarmouceně pohlédli a společně vykřikli: „Toto není ta země! To není země Třpytivé roviny!“

Nic víc už neřekli, otočili své koně a s rachotem vyjeli branou ze dvora. Zamířili na cestu, jež vedla k horskému průsmyku. Hallblith je udiveně poslouchal, dokud zvuk koňských kopyt neutichl, a vrátil se ke své práci, neboť byly již dvě hodiny po poledni.

Kapitola 2: Na Pobřeží Útesů dorazily zlé zvěsti

Hallblith pracoval teprve chvíli, když podruhé zaslechl dusot kopyt. Ani nezvedl hlavu, jen si pomyslel: „To se jistě vrací chlapci z polí, jedou tryskem a s vervou, aby potěšili svá mladá srdce a naplnili touhu po dobrodružství.“

Dusot kopyt se stále přibližoval, i vzhlédl k hliněné zídce, jež obklopovala dvůr, a spatřil za ní vlající bílé roucho. „Aha, jsou to tedy dívky, které přicházejí z pobřeží s nasbíranou mořskou trávou,“ řekl si.

Zabral se opět do práce a sám pro sebe se zasmál: „Má milovaná je jistě s nimi, již nezvednu hlavu, dokud nevjedou do dvora. Potom se objeví mezi dívkami, seskočí z koně a zvesela mi položí paže kolem krku, jako to dělá vždycky. Rozdovádí se a bude mě škádlit svými laskavými slovy, něžným hlasem i toužícím srdcem. Já ji políbím s podobnou touhou a všechny příští dny nám budou připadat sladké. Dcery našeho lidu si nás hned povšimnou a budou se radovat spolu s námi.“

Vtom dívky projely branou, ale nebylo slyšet jejich obvyklý radostný smích. Hallblithovo srdce se zachvělo obavami. Zdálo se mu, že namísto dívčího smíchu zaslechl hlasy tří podivných poutníků, které po větru křičí: „Je toto země, již tak usilovně hledáme? Je to ona?“

Rychle vzhlédl a spatřil blížící se dívky, deset z rodu Ravenů a tři z rodu Roseových. Ihned si povšiml jejich bledých zbědovaných tváří a potřhaných rouch. Zatímco vyděšeně stál, z koně jeho milé sesedla jiná dívka. Byla to jeho vlastní sestra a proběhla kolem něj přímo do chodby velkého domu, aniž na něj pohlédla – jako by se neodvažovala. Některé dívky rychle odjely do stájí. Jiné nechaly své koně stát ve dvoře a postavily se kolem Hallblitha, žádná z nich se však neodvážila říci jediné slovo. Stál jako zkamenělý a zíral na ně mlčky s hoblíkem v ruce. Viděl, že Hostage mezi nimi není. Nyní poznal, že ho poprvé potkalo velké utrpení.

Konečně pravil laskavým a klidným hlasem: „Řekněte mi, sestry, jaké zlo na nás dolehlo? Mluvte, i kdyby přišla smrt drahé osoby, i kdyby se v té věci nedalo už nic učinit.“

Dobrá dívka z rodu Roseových, jež se jmenovala Brightling, se odvážila promluvit: „Hallblithe, není to smrt, o čem ti musíme říci, ale zlé odloučení, které snad lze zvrátit. Byly jsme právě na pláži nedaleko přístaviště Ravenů, sbíraly jsme mořskou travu a hrály si, když jsme zahlédly nedaleko pobřeží loď se spuštěnou vlajkou a plachtami připevněnými ke stěžni. Považovaly jsme ji za jednu z rybářských bárek a netušily žádné nebezpečí, dál jsme běžaly, hrály si na písku mezi drobnými vlnkami a mořskou pěnou, která laskala naše bosá chodidla.“

Poté se od boku lodi odpoutal malý člun a blížil se ke břehu. Stále jsme se ničeho neobávaly, ale raději jsme trochu odstoupily z příboje a spustily dolů vykasaná roucha. Avšak posádka člunu zastavila nedaleko a rychle se brodila mělkou vodou k nám. Viděly jsme, že je v ní dvanáct ozbrojených mužů, všichni neobvykle statní, zachmuření a černě odění.

Dostaly jsme opravdový strach, otočily se a prchaly z pláže. Ale bylo již pozdě, neboť nastal odliv, písek byl mokrá a těžký, nedostaly bychom se včas ke koním, jež jsme nechaly pod tamaryškovými keři. Přesto jsme utíkaly a dostaly se až na kamenité pobřeží. Tam nás však dostihli,

chytili nás a povalili na tvrdou skálu. Posadili nás do řady na kameny a my byly ochromené hrůzou; nikoli ze smrti, ale ze zneuctění, neboť z těch mužů čišela zkaženost.

Jeden z nich řekl: ‚Která z vás je Hostage z rodu Roseových?‘ Všechny jsme mlčely, nechtěly jsme ji prozradit. Muž však promluvil znovu: ‚Vyberte si, buď si můžeme na naší černé lodi odvézt jednu, nebo všechny.‘ Žádná z nás nepromluvila, dokud, ó Hallblithe, nezazněl hlas tvé milované:

‚Ať je to tedy jen jedna, ne všechny. Já jsem Hostage.‘

‚Jak nám to dokážeš?‘ zeptal se strašlivý muž.

Hrdě na něj pohlédla a pravila: ‚Zkrátka ti to říkám.‘

‚Přisaháš?‘ otázal se zločinec.

‚Ano,‘ řekla, ‚přisahám na znak rodu, do něhož se mám vdát, na křídla černého ptáka, jenž střeží pole mrtvých.‘

‚To stačí,‘ řekl muž, ‚půjdeš s námi. Vy ostatní zde zůstanete sedět, dokud se nevrátíme na loď, a ani se nepohnete, nechcete-li pocítit hroty našich šípů. Jste na dostřel od lodi a na palubě máme dosti luků i střeliva.‘

A tak šla Hostage s nimi a neuronila ani slzu, ale my jsme hořce plakaly. Sledovaly jsme člun, jak přirazil k boku lodi a jak ti lotři vedou Hostage po palubě. Zaslýchly jsme rozkazy k odplutí a námořníky, kteří vytahovali kotvu a rozvíjeli plachty. Vzvedmuly se vlny a loď se dala do pohybu. Jeden z hroživých mužů napjal luk a vystřelil na nás šíp, jenž dopadl nedaleko. Po písku se k nám nesl jejich strašlivý smích. Třáslly jsme se strachem, odplížily se z pláže, vzpamatovaly se, vyskočily na koně a spěchaly jsme sem. Naše srdce pláčou nad tvým utrpením.“

Při těchto slovech vyšla z domu Hallblithova sestra a přinesla s sebou zbroj; jeho meč, štít, helmu a brnění. Hallblith se však tiše otočil ke své práci, nasadil kovový hrot kopí na čerstvě ohlazenou násadu, chopil se kladiva a zarazil jím do zbraně hřeb. Poté ji položil na kulatý kámen a zatloukl hřeb i na druhé straně. Pak se rozhlédl a spatřil další dívku, která mu vedla jeho černého válečného koně, osedlaného a připraveného k boji.

Vzal si tedy zbroj a s mečem po boku se vyhoupl do sedla. V jedné ruce držel své nově zhotovené lesklé kopí, ve druhé třímal otěže. Žádná z dívek se neodvážila říci ani slovo, žádná se nezeptala, kam jede, neboť jeho tvář a ztrápené srdce budily hrůzu. Vyjel ze dvora a zamířil směrem k pobřeží. Dívky na okamžik spatřily záblesk jeho kopí nad hliněnou zdí a slyšely dusot kopyt černého koně, jenž se hnál tryskem po tvrdé cestě. A tak Hallblith odjel.

Kapitola 3: Válečníci z rodu Ravenů prohledali pobřeží i moře

Dívky chvíli uvažovaly, prohodily spolu několik slov a poté se rozeběhly všemi směry, aby svolaly válečníky z rodu Ravenů, kteří se zdržovali na cestách či polích poblíž velkého domu a mohli Hallblithovi pomoci prohledávat pobřeží.

Když se jedna po druhé vracely, přiváděly s sebou rozzuřené mladé muže. Po chvíli se dvorec zaplnil bojovnými jezdci v plné zbroji. Rychle vyrazili na cestu k pobřeží rozhodnutí vypravit svou dlouhou loď na moře, pronásledovat troufalé zločince a přivést Hostage zpět. Toužili rychle ukončit převeliké trápení a znovu navrátit radost rodům Ravenů a Roseů.

A tak válečníci odjeli. Byli s nimi tři asi patnáctiletí chlapi, již měli odvést koně domů, až se bojovníci nalodí. Dívky zůstaly stát u brány do dvora, dokud se jim muži neztratili za písčítými kopci. Poté se sklíčeně vrátily do domu, společně se usadily a potichu hovořily o svém velkém utrpení. Musely o události hovořit znovu a znovu, neboť do sálu stále přicházeli další lidé vracející se z polí a pastvin.

Když bojovníci dorazili na pobřeží, objevili Hallblithova vraníka bloudícího u pláže mezi tamaryškovými křovisky. Rozhlédli se po písčíně, ale neviděli Hallblitha ani nikoho jiného. Zahleděli se na moře, ale na holé hladině nespátřili prázdnou loď ani plachty. Dali se tedy po písčité pláži k moři, rozdělili se a každá polovina vyrazila jiným směrem. Pátrali mezi písčnými přesypy a samým okrajem moře, kde mezitím nastal příliv. Zastavily je až skalnaté útesy, jež uzavíraly zátoku na východě i na západě.

Hodinu před západem slunce se znovu shledali v přístavišti. Připravili loď, již nazývali Racek, a spustili ji na vlny. Rychle vyskočili na palubu, zvedli plachty, chopili se vesel a vydali se na moře. Od horských průsmyků na pobřeží, jež zůstalo za nimi, vál lehký vítr.

Sledovali hladinu, stejně jako poštolka střeží louku, dokud na moře nepadla noc. Byla temná, měsíc jen chvílemi vystupoval zpoza mraků. Na hladině nespátřili nic, nikde žádná loď ani plachty, neviděli nic jiného než zvlněnou čern. Zakotvili tedy na okraji zátoky a čekali, až vyjde slunce.

Když se rozednilo, vydali se opět na cestu, prohledávali moře, pluli ke každému ostrůvku a pečlivě ho prohlédli. Křižovali hladinu, pluli sem a tam po volném moři, hledali celých osm dní. Za tu dobu neobjevili žádnou loď kromě tří rybářských bárek, na něž narazili nedaleko skalnatého ostrova zvaného Racčí skála.

Dopluli tedy zpět do zátoky Ravenů, loď zanechali v přístavišti a smutně se navrátili domů. Usoudili, že pro nalezení svého udatného druha a jeho milované už nemohou učinit více. Velmi je to rmoutilo, neboť oba ztracené velice milovali. Nemohli však již nic změnit, proto v klidu spočinuli a čekali, jaké zprávy jim přinesou příští dny.